

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

11 Aralık 2020

Sayı :30824082-610 266850
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet- 7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (83 Adet, 132 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN TAMER OSMANAĞAOĞLU'NUN
TBMM 7/35274 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Güzel İzmir'imizin kronikleşen sorunlarından birisi olan Harmandalı Çöplüğünden kaynaklanan koku insanlarımızın hayatını olumsuz bir şekilde etkilemeye devam etmektedir Bölgeye yakın yaşayan vatandaşlarımızın hayatlarını idame ettirebilmek için kat kat maske takmasına da sebep olan ve 15 yıldır süren söz konusu çöplüğe dair sorunun giderilmesi için maalesef İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığının üzerine düşen sorumluluğu gerçekleştirmediği de ortadadır.

Buna göre;

1. Harmandalı Çöplüğünün hayatı olumsuz yönde etkileyen varlığından dolayı ortaya çıkan mağduriyetleri gidermek için İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığının sorumluluklarını yerine getirmemesi üzerine Bakanlığınız bünyesinde bir çalışma yapılacaktır mıdır?
2. Vatandaşlarımızın 15 yıldır zehir solumasına sebep olan Harmandalı çöplüğünün bir sorun olmaktan çıkartılması için Bakanlığınız bünyesinde hazırlanan veya Bakanlığınıza sunulan ve onay bekleyen bir proje bulunmakta mıdır?

CEVAP

Ülkemizde evsel katı atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanılması ile çevre ve insan sağlığına olumsuz etki yapmadan nihai bertarafına ilişkin yükümlülük, yetki ve sorumluluklar 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'nci maddesi ile Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir. Buna göre; büyükşehir belediyeleri katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaktan toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmekle görevlidir. Ayrıca büyükşehir belediyeleri düzensiz depolama sahalarının rehabilitasyonu ve düzenli depolama sahalarının kapatılmasından da sorumludur.

İzmir İli sınırları içerisinde oluşan belediye atıkları, İzmir İli, Karşıyaka İlçesine bağlı Harmandalı Köyü'nün 2,5km doğusunda yer alan Harmandalı II. Sınıf Düzenli Depolama Tesisinde bertaraf edilmekte ve tesis İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından 1992 yılından itibaren kullanılmaktadır.

Harmandalı II. sınıf düzenli depolama tesisinde, atık kabulünün tamamlandığı, 377.860 m² 'lik etap 1 olarak tanımlanan A, C ve E bölgesinin kapatılmasına ilişkin kapatma planı, Bakanlığımız 23/01/2018 tarihli ve 73615618-145.05-E.12603 sayılı yazısı ile teknik bütünlük açısından uygun bulunmuştur.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığından alınan bilgide;

Harmandalı Çöplüğü olarak belirtilen "Harmandalı Düzenli Atık Depolama ve Enerji Üretim Tesisi" işletiminin İzmir Büyükşehir Belediyesi Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı kontrolünde sağlandığı, Türkiye'nin ilk düzenli atık depolama alanı olarak 1992 yılından bu yana faaliyette olduğu,

Sürdürülebilir atık yönetimini sağlamak amacıyla İzmir ili Entegre Katı Atık Yönetim Planı kapsamında da yer alan "İzmir ili Harmandalı Düzenli Atık Depolama Sahasının Rehabilitasyonu ve Deponi Gazından Elektrik Üretilmesi İşi" sözleşmesinin 24.05.2018 tarihinde imzalandığı, imzalanan sözleşme kapsamında, her biri 1,47 MWh ve toplamda 20,58 MWh elektrik üretimi kapasitesine sahip 14 adet gaz motorundan oluşan biyogaz üretim tesisi kurulumunun tamamlandığı, sahanın etaplar halinde rehabilitasyonuna yönelik uygulama projesinin imalatına başlanıldığı, projenin verimliliği ve çevresel şartların kontrolünde kamu yararını da gözetmek amacıyla koşulların geliştirilmesinin hedeflendiği ve mekanik ayırma ünitesi kurulum sürecinin ayrıca başlatıldığı,

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Bakanlığa bağlı ilgili kurum ve kuruluşlarca elektrik üretim tesisinin gerekli tüm şartları sağladığı tespit edilerek 25.10.2019 tarihinde anılan Bakanlıkça kabulünün yapıldığı ve elektrik üretimine başlandığı, açıldığı günden bu yana 03.07.2020 tarihinde gaz motoru sayısının 16 adete çıkarıldığı, 01.11.2020 tarihinde 17. motorun kabulü yapılarak tesis gücünün 24,99 MWh olarak arttırıldığı,

Dünya'da benimsenen döngüsel ekonomik sistemin unsurları arasında hedef olarak belirlenen çok boyutlu ve teknolojiye geri kazanım stratejisi kapsamında; İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İzmir Entegre Atık Yönetimi Planı çerçevesinde hizmete sokmuş olduğu Harmandalı Düzenli Atık Depolama, Depo Gazından Elektrik Enerjisi Üretim ve Mekanik Ayırma Tesisinin Türkiye'de geri kazanım alanında oluşturulmuş olan modern tesislerden biri olduğu, sahaya bir günde 4.500 ton belediye atığı geldiği, depo gazının katı atıkların içeriğindeki organik maddelerin mikrobiyal olarak ayrışması sonucu oluşan ürüne verilen isim olduğu, anaerobik koşullar altında ayrışmanın, sıkışan hava nedeniyle atığın bertaraf edilmesinden hemen sonra gerçekleştiği, bu aşamada ağırlık olarak karbondioksit ve ısı üretildiği,

Yürütülen proje kapsamında yıllık 100 milyon metreküp metan gazının bertaraf edildiği, karbondioksitten 21 kat daha fazla kirletici etkisi olan metan gazının atmosfere salınımı engellenmesi ve iklim değişikliği ile mücadelede koku oluşumunun engellenmesinde önemli bir adım atıldığı, üretilen elektrik enerjisinin yaklaşık 125 bin hanenin elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayacak güçte olduğu,

Günlük olarak üst örtü işlemi yapıldığı, bu işlem neticesinde sistemde enerji üretiminin temelini oluşturan çözülme sonu oluşan gazın toplanmasının sağlandığı, açık bırakılan sahada rüme işleminin oksijen ile temas ettiği ve oluşan gazın, atmosfere salındığı, bunun da enerji üretimini olumsuz yönde etkilediği, enerji üretiminin verimli ve sürdürülebilir bir şekilde sağlanabilmesi için üst örtü yapılmasının esas olduğu, bu sayede de koku oluşumunun önlendiği,

Bu amaçla tipik bir gaz toplama sisteminde bulunması gereken; yatay veya dikey gaz toplama boruları, kodens (nem) ayırma-soğutma ve gaz arıtma sistemleri ve booster (tamamen kapalı döngü içerisinde, sahadan gelen gazın, gaz motorlarına uygun bir basınçla yönlendirilmesidir) kurulumu gerçekleşerek yukarıda sözü edilen kabulün yapılmasının sağlandığı,

Bugüne dek Tesiste 68.175 metre boru imalatı yapıldığı, 57.800 m² alan rehabilite edildiği, bitkilendirme çalışmaları yürütüldüğü, hedeflenen toplam bitkilendirme ve ağaçlandırma alanının 400.000 m² olduğu, bunlara ek olarak Tesiste, birçok düzenli depolamaya dayalı elektrik üretim tesisinde fazla gazın yakılması veya duruş zamanlarında kullanılmak üzere kurulan flare ünitesi de bulunduğu, alınan tedbirlerin bütünsel değerlendirildiği,

Harmandalı Düzenli Atık Depolama Tesisinde titizlikle yaklaşlan ve Tesisin modernizasyonuna önemli bir boyut kazandıran sızıntı suyu ve yüzey suyu yönetimi olduğu, lotlarda oluşlan tüm sızıntı sularının usulünce deşarjını sağlamak amacıyla sözü edilen drenaj boruları ile toplanmasının yapıldığı, drenaj kanalların bağı havuza alınarak köpüksüzleştirme işlemi ardından tamamen kapalı drenaj hattına verildiğı, olası fiziksel değışiklikler ve olumsuzluklarda müdahaleyi kolaylaştırmak ve çevre halkın olumsuz etkilenmesini önlemek adına yedek drenaj hattı imalatı yapıldığı, kaynağından iletim hattına kadar sızıntı suyu kontrolü sağılandığı, drenaj sisteminin düzenli olarak kontrol edildiğı ve gerekli iyileştirme çalışmalarının yürütüldüğü,

Koku yönetimi açısından sağılanan bir diğerkontrol unsurunun Bakanlığımızca yetkilendirilen, akredite kurum ve kuruluşlarca yapılan ölçümler olduğı ve bu ölçümlere göre yürütölen raporlama işlemi olduğı, 28.07.2020 ve 31.10.2020 tarihli ölçümleri içeren koku analiz raporunda "kaynakta koku giderimi konusunda herhangi bir işlem yapılmayacak tesisler arasında yer almaktadır." denildiğı,

Çevresel tedbirlerin alınması amacıyla yapılan diğerkalışmanın ise Atık Lojistiğı Planlaması olduğı, Harmandalı Düzenli Atık Depolama Tesisine atık getiren İzmir Büyükşehir Belediyesine ait atık transfer araçlarının güzergâhının değıştirildiğı, hâlihazırda kullandıkları Anadolu Caddesi'ndeki atık taşımaya dayalı yükün azaltıldığı, yol eğimlerinin uygun olması, çıkış yollarının mesafe, aç ve güvenliğı ile araçların çevre ile ilişkisinin yeniden değılendirildiğı bir çalışma kapsamında diğerk ilgili yerel yönetim ve devlet kurumlarıyla koordineli bir uygulama başlatıldığı, bu çalışmalar çerçevesinde en uygun rotanın belirlendiğı, araçların mahalle içinden geğışlerinin azaltıldığı, oluşabilecek trafik probleminin önüne geğıildiğı,

Atık Yönetimi Daire Başkanlığınca yapılan dezenfeksiyon ve temizlik çalışmaları ile lojistik uygulamalarının desteklendiğı, çevre sakinlerinin de kullandığı kamuya açık alanların düzenli olarak temizliğı ve ulaşım yollarının dezenfeksiyonunun sağılandığı, Mahalle yerel yönetimi ve ilgili çevre halkının yapılan çalışmalara dair bilgilendirildiğı, geleceğı örnek uygulamalar bırakmak adına gerekli teknik ve idari müdahalelerin yapıldığı,

Tesisin mevcut hali ile Sıfır Atık uygulamaları kapsamında; atıkların ayrı toplanması, geri dönüşümü, yenilenebilir enerji, rehabilitasyon ve benzeri çevresel konularda eğitim merkezi odağı haline geldiğı belirtilmiştir.